

Høringsnotat

Lovavdelingen

Dato: 04.06.2020

Saknr: 20/2718

Høringsfrist: 05.08.2020

Forslag om standard skrivesalær for visse begjæringer om tvangsfullbyrdelse etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 og 13

Etter tvangsfullbyrdelsesloven § 3-1 første ledd første punktum har saksøkeren krav på dekning av sine sakskostnader i en sak om tvangsfullbyrdelse så langt saken og kostnadene har vært nødvendige. I første ledd sjuende punktum er Kongen gitt hjemmel til å fastsette maksimalsatser for saksøktes kostnadsansvar. Slik forskrift er gitt i forskrift 4. desember 1992 nr. 898 om saksøktes sakskostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse. Forskriften gjelder for saker om utlegg, tvangssalg av løsøre og tilbakelevering av løsøre til salgspanthaver, jf. henholdsvis kapittel 7, 8 og 9 i tvangsfullbyrdelsesloven.

Justis- og beredskapsdepartementet foreslo i høringsnotat 6. april 2020 blant annet en ny forskrift om saksøktes ansvar for sakskostnader ved tvangsfullbyrdelse. I forskriftsforslaget ble det foreslått å halvere standardsatsen for begjæring om utlegg, tvangssalg av løsøre og tilbakelevering av løsøre til salgspanthaver fra ett rettsgebyr til et halvt, og det ble foreslått å innføre en standardsats for begjæring om tvangssalg av bolig mv. på ett rettsgebyr. Forslaget har gjennomgående fått god mottakelse i høringen.

Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum har imidlertid i sin høringsuttalelse tatt til orde for at det også bør fastsettes en standardsats for visse begjæringer om tvangsfullbyrdelse etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 og 13:

«Namsfogden finner ... grunn til å påpeke at også 90% av tvangsdekningbegjæringene som fremsettes etter tvfbl kap 10, er veldig enkle, standardiserte og stort sett bygger på utleggs pant stiftet av særnamsmann eller alminnelig namsmann. Det er vanskelig å se for seg at det er vesentlig mer arbeid å fremme en begjæring om anvisning enn en utleggsbegjæring. ... For Namsfogden i Oslo berører det om lag 4000 saker pr år. Lokalt har vi derfor langt over tre ganger så mange saker om tvangsdekning i fordringer, som tvangsdekning i biler. For den enkelte borger vil nok en harmonisering av salæret fremstå som rimeligere. Enkle begjæringer om utkastelse grunnet ubetalt husleie og standardbegjæringer om utlevering av leasing biler, jf tvfbl kap 13, står heller ikke i noen annen stilling.»

Departementet foreslår på bakgrunn av dette en standardsats på et halvt rettsgebyr (dvs. 586 kroner) for begjæring om:

- tvangsdekning i finansielle instrumenter, pengekrav og penger etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt I, II, III og IV
- utlevering av løsøre, jf. tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13 avsnitt I og II (typisk leasede biler som skal utleveres pga. ubetalt leie)

- fravikelse av fast eiendom med grunnlag i alminnelig tvangsgrunnlag eller særlig tvangsgrunnlag som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 13-2 tredje ledd bokstav a til c (gjelder ved ubetalt husleie, utløp av leietid eller oppsigelse), jf. tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13 avsnitt I og III.

Når det gjelder hensiktsmessigheten av en standardsats for disse begjæringene, viser departementet til at begjæringene er enkle, standardiserte og vanlige, og departementet antar at en standardsats er praktisk for alle involverte. Når det gjelder nivået på standardsatsen, viser departementet til at det normalt ikke vil være mer arbeid med disse begjæringene enn med utleggsbegjæringene.

Tvangsdekning i finansielle instrumenter, pengekrav og penger etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 bygger vanligvis på utleggspant, og utlevering av løsøre og fravikelse av fast eiendom bygger vanligvis på avtale. Departementet er kjent med at tvangsfullbyrdelsesloven § 5-1 andre ledd andre punktum praktiseres slik at utleveringer og fravikelser etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13 faller utenom personlige inkassobevillingshaveres prosessfullmakt, og at det i praksis innebærer at saksøkeren selv eller en advokat undertegner begjæringene. I og med at sakene er så vidt enkle, antar departementet at salæret likevel ikke bør overstige et halvt rettsgebyr. Videre foreslås standardsatsen å gjelde bare for kurante saker. Det vises til forskriftsforslaget § 3 første ledd, som viderefører § 3 første ledd i forskrift om saksøktes sakskostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse om at maksimalsatsene ikke gjelder når det er klart at saksøkeren eller dennes prosessfullmektig har hatt nevneverdig mer arbeid med saken enn det som er vanlig.

Som for tvangssalg av bolig foreslås det at satsen forhøyes med et beløp tilsvarende den generelle satsen for merverdiavgift dersom hele eller mer enn halvparten av saksøkerens krav ikke skriver seg fra virksomhet som er merverdiavgiftspliktig. Denne bestemmelsen fremgår av forskriftsforslaget § 2 andre ledd, som viderefører forskrift om saksøktes sakskostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse § 2 første ledd nr. 2 andre punktum, men foreslås gitt et utvidet anvendelsesområde.

I forskriftsforslaget § 3 andre ledd foreslår departementet at maksimalsatsene forhøyes med gebyret til det offentlige for nødvendig utskrift fra Løsøreregisteret etter tvangsfullbyrdelsesloven § 8-6 andre ledd, jf. § 10-3 første ledd første punktum, og at tilsvarende skal gjelde for eventuelle gebyrer for nødvendig utskrift fra vedkommende verdipapirsentral eller register som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 10-3 første ledd fjerde punktum. Departementet er ikke kjent med om det kreves gebyrer for nødvendig utskrift fra vedkommende verdipapirsentral eller register som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 10-3 første ledd fjerde punktum nå.

De økonomiske konsekvensene av forslaget om en standardsats på et halvt rettsgebyr (586 kroner) avhenger av hvor høyt salær hvert inkassoforetak/hver fordringshaver krever nå, og om de får innvilget kravet. Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum opplyser at gjeldende salærkrav varierer betydelig, og at det ikke alltid kreves salær. Departementet antar at en standardsats vil gi forutberegnelighet for fordringshaverne, inkassoforetakene og skyldnerne og gi en administrativ fordel for namsmyndighetene. Der det nå kreves og innvilges høyere salærer enn et halvt rettsgebyr, vil forslaget innebære tapte inntekter for

fordringshaverne/inkassoforetakene og tilsvarende sparte utgifter for skyldnerne. Skyldnerne vil ofte være i en vanskelig situasjon, særlig ved fravikelse av fast eiendom på grunn av manglende husleie.

I forskriftsforslaget nedenfor er endringer fra forskriftsforslaget som ble sendt på høring 6. april 2020, markert med kursiv.

Forslag til forskrift om saksøktes ansvar for sakskostnader ved tvangsfullbyrdelse

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for saker om:

- a) utlegg, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 7
- b) tvangssalg av løsøre, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 8
- c) tilbakelevering av løsøre til salgspanthaver, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 9
- d) *tvangsdekning i finansielle instrumenter, pengekrav og penger, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 10 avsnitt I, II, III og IV*
- e) tvangssalg av fast eiendom og borettslagsandel som er registrert i grunnboken, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 11
- f) tvangssalg av adkomstokument til leierett eller boret til husrom, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 12
- g) *utlevering av løsøre, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 13 avsnitt I og II*
- h) *fravikelse av fast eiendom med grunnlag i alminnelig tvangsgrunnlag eller særlig tvangsgrunnlag som nevnt i tvangsfullbyrdelesesloven § 13-2 tredje ledd bokstav a, b eller c, jf. tvangsfullbyrdelesesloven kapittel 13 avsnitt I og III.*

§ 2 Hovedregel

Når en saksøker skal tilkjennes erstatning for nødvendige sakskostnader ved tvangsfullbyrdelse som angitt i § 1, kan saksøkeren ikke tilkjennes mer enn:

- a) gebyret for tvangsfullbyrdelsen etter rettsgebyrloven § 14
- b) et beløp lik en halv gang rettsgebyret for kostnader ved skriving av begjæringen og andre alminnelige sakskostnader for saker som angitt i § 1 bokstav a, b, c, d, g eller h
- c) et beløp lik en gang rettsgebyret for kostnader ved skriving av begjæringen og andre alminnelige sakskostnader for saker som angitt i § 1 bokstav e eller f.

Dersom hele eller mer enn halvparten av saksøkerens krav ikke skriver seg fra virksomhet som er merverdiavgiftspliktig, forhøyes satsene etter første ledd bokstav b og c med et beløp tilsvarende den generelle satsen for merverdiavgift.

Med rettsgebyret menes i første ledd bokstav b og c rettsgebyret slik det til enhver tid er fastsatt i rettsgebyrloven § 1. Rettsgebyret på det tidspunktet begjæringen om tvangsfullbyrdelse inngis, anvendes. Domstolloven § 146 andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 3 Dekning av kostnader utover hovedregelen

Maksimalsatsene i § 2 første ledd bokstav b og c gjelder ikke når det er klart at saksøkeren eller dennes prosessfullmektig har hatt nevneverdig mer arbeid med saken enn det som er vanlig. Erstatningskravet må begrunnes.

Ved tvangsdekning etter tvangsfullbyrdsesloven kapittel 8, 9 og 10 forhøyes maksimalsatsene etter § 2 første ledd bokstav b med gebyret til det offentlige for nødvendig utskrift fra Løsøreregisteret, jf. tvangsfullbyrdsesloven § 8-6 andre ledd, jf. § 9-3 første punktum og § 10-3 første ledd første punktum. Tilsvarende gjelder for gebyrer til det offentlige for nødvendig attest fra realregister som nevnt i tvangsfullbyrdsesloven § 8-6 tredje ledd og eventuelle gebyrer for nødvendig utskrift fra vedkommende verdipapirsentral eller register som nevnt i tvangsfullbyrdsesloven § 10-3 første ledd fjerde punktum.

Ved tilbakelevering etter tvangsfullbyrdsesloven kapittel 9 kan saksøkeren uavhengig av maksimalsatsene i § 2 første ledd bokstav b tilkjennes erstatning for kostnadene ved å motta løsøret.

Ved tvangssalg av fast eiendom og borettslagsandel som er registrert i grunnboken, etter tvangsfullbyrdsesloven kapittel 11 forhøyes maksimalsatsene etter § 2 første ledd bokstav c med gebyret til det offentlige for nødvendig attest fra realregisteret om eierforholdet og registrerte heftelser, jf. tvangsfullbyrdsesloven § 11-6 andre ledd.

Ved tvangssalg av adkomstdokument til leierett eller boret til husrom etter tvangsfullbyrdsesloven kapittel 12 forhøyes maksimalsatsene etter § 2 første ledd bokstav c med gebyret til det offentlige for nødvendig utskrift fra Løsøreregisteret, jf. tvangsfullbyrdsesloven § 12-4 andre ledd.

§ 4 Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser

1. Forskriften trer i kraft XXX 2020.
2. Forskriften gjelder for begjæringer om tvangsfullbyrdelse som inngis etter at forskriften er trådt i kraft.
3. Fra den tid forskriften trer i kraft, oppheves forskrift 4. desember 1992 nr. 898 om saksøktes sakskostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse.